

Muistio

18.6.2020

VN/10224/2020
VN/10224/2020-MMM-5

Puumarkkinatyöryhmän kokous 2020/06/03 (2/2020) muistio

Aika 3.6.2020 klo 9.00–11.00
Paikka etäyhteyksin Skype-linkillä
Osallistujat: Tuula Packalen, vpj.
Sauli Brander
Ari Eini
Juha Hakkarainen
Simo Jaakkola
Matleena Kniivilä
Marja Kokkonen
Jussi Kumpula
Kai Merivuori
Karoliina Muukkonen
Juha Mäntylä
Karoliina Niemi
Henrik Nieminen
Janne Partanen
Sari Sontag
Reima Sutinen
Eija Vallius
Satu Rantala, siht.
Asiantuntijat: Aki Hostikka, SMK
Teppo Säkkinen, MMM

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (liite 1)

Puheenjohtajana Tuula Packalen avasi vuoden toisen kokouksen klo 9.00 ja toivotti puumarkkinatyöryhmän sekä sen uudet jäsenet Karoliina Muukkonen ja Sari Sontagin tervetulleeksi kokoukseen. Packalen totesi myös, että hänellä itsellään tämä kokous on ensimmäinen. Edellisen kokouksen muistion kohtaa 4 korjattiin Eija Valliuksen pyynnöstä seuraavalla tavalla: Poistettiin yksi lause ja lisättiin sen sijaan virke: ”On tärkeää, että Kuutio tehostaa yhdistysten toimintaa ja siitä saatavat hyödyt ovat suuremmat kuin kustannukset.” Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio näillä muutoksilla.

2. Ajankohtaiskatsaus, Tuula Packalen ja Marja Kokkonen

Puheenjohtaja Packalen aloitti ajankohtaiskatsauksen Hetemäen työryhmän raportista, jossa vientitulojen, ja erityisesti metsäteollisuuden vientitulojen, suuri merkitys on tullut selkeästi esille. Packalen kertoi, että Luke teki keväällä korona-pandemian vaikutuskatsauksen metsäalalle. Korona tuo metsäteollisuudelle sekä mahdollisuuksia että haasteita. Markkinasidonnoisia haasteita se tuo puutuotesektorille ja etuja sellupuolen hygienia- ja kartonkituotteille. Tulevaa kuluttajakäyttäytymistä ja sen pysyvyyttä on vaikea ennustaa. Kaivataan siis hyvää kykyä ennustaa, mihin tulisi panostukset jatkossa kohdentaa, jotta pystyisimme saamaan tulevaisuudessakin vientituloja markkinoilta.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Maa- ja metsätalousministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

Marja Kokkonen jatkoi ajankohtaiskatsausta kertomalla ilmastoasioista ja hiilensidonnasta. Tuhkalannoituksen tukea on laajennettu lisäämään metsien kasvua ja hiilensidontaa. Viime viikolla lähti lausunnoille metsitystä koskeva hallituksen esitysluonnos. Tarkoituksena olisi myöntää tukea maatalouskäytön ulkopuolelle jääneiden peltolohkojen ja käytöstä poistuneiden turvetuotantoalueiden metsittämiseen. Aktiivisessa viljelykäytössä olevia peltoja ei ole tarkoitus metsittää. Tukea ei myönnettäisi ympäristö- ja luontoarvoiltaan merkittävien alueiden, kuten niittyjen, ahojen, kotojen ja hakamaiden metsittämiseen. Metsitystukea haettaisiin Metsäkeskuksesta de minimis -tukena, ja tukijärjestelmän olisi tarkoitus tulla voimaan vuoden 2021 alusta. Lausuntoja voi antaa 6.7.2020 asti.

Metsälain ja metsätuholain viime vuonna toteutetun arvioinnin jatkotyöt ovat käynnistyneet: Kirjanpainajan osalta selvitetään kuusipuutavaran poistopäivämäärien aikaistamista B-vyöhykkeellä. Aikarajan muuttamisella olisi kustannusvaikutuksia alan toimijoille. Selvitetään myös, voisiko mäntypuutavaran poiskuljetusvaatimusta lieventää ilman ytimennävertäjärisikin merkityksellistä kasvua. Lisäksi selvitetään, olisiko taloudellisesti kestäväää edellyttää kantokäsittelyä mäntyvaltaisilla turvemaidella tehdyissä kesähakkuissa juurikäävän torjumiseksi. Metsälain 10-pykälään tehtyjen muutosten vaikutuksia selvitetään tarkemmin. Lisätietoa tarvitaan siitä, ovatko monimuotoisuusarvot tulevien toimenpiteiden vuoksi uhattuina, sekä miten nykyisten metsälakikohteiden sekä entisten metsälakikohteiden ominaispiirteet ovat tähän mennessä säilyneet. Lisäselvitystyöt tehdään vuonna 2020.

Koronasta johtuvia rajoitustoimia ollaan nyt pikkuhiljaa purkamassa, ja katse kiinnittyy jo koronasta toipumiseen. Metsäneuvosto kokoontui huhtikuun lopussa pohtimaan metsäalan toimia koronakriisistä nousemisessa lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Hetemäen raporttiin liittyviä toimia vihreän biotalouden osalta konkretisoidaan nyt. MMM neuvottelee koronasta johtuvista yritystuista ja kustannuskorvauksista TEM:n kanssa. Pyrkimyksenä on, etteivät mikroyritykset, eikä mikään muukaan ryhmä, putoa väliin, kun alalla toimiville yrityksille suunnataan tarpeellisia tukia. Kokkonen kannusti myös toimijoita olemaan aktiivisia. Mikäli ensimmäisen aallon haussa mikroyritysten kriisitukea ei ely-keskuksesta myönnetty, voi nyt olla syytä valittaa päätöksestä. Kausityöntekijöiden maahanpääsy on ollut hyvin hankalaa. Schengen-alueen työvoiman liikkuvuuden avaaminen työpaikan omaaville 14.5. auttoi metsäalaa. Kokkonen totesi, että on ollut tärkeää huomata, että normaalivuosina ulkomainen kausityövoima istuttaa puolet metsäpuiden taimista. Kotimaisen kausityövoimaa hankittaessa metsäsektorin työmahdollisuudet ovat tulleet monelle tutuksi ja moni opiskelija on saanut ensikontaktin alaan.

Metsäalan yhteinen Metsien Suomi -viestintähanke on käynnistynyt. Hankkeen tavoitteena on herättää laaja yleisö huomaamaan, miten monessa asiassa ja monella tavalla metsät ja puusta valmistetut tuotteet ovat mukana suomalaisten elämässä. Metsien Suomi -kampanja kertoo metsien kestävästä käytöstä. TV-, radio-, ulkomainos- ja somekampanja jatkuu kesäkuun puoliväliin, mutta hanketta on tarkoitus jatkaa sen jälkeenkin.

Puheenjohtaja Packalen jatkoi toteamalla, että EU:ssa on vihreän kasvun ohjelma, jota osin muokataan juuri nyt vihreän elvytyksen ohjelmaksi. Elvytystoimien tulee olla linjassa tämän sekä oman hallitusohjelmamme ja kansallisen metsästrategian kanssa. Hän totesi, että jatkossa omavaraisuuteen ja huoltovarmuuteen tulee kiinnittää entistäkin enemmän huomiota. Vientimarkkinoiden toimiminen vaatii huoltovarmuutta. EU-tason linjaukset, kuten Green Deal ja biodiversiteettistrategia ovat Suomelle hyvin tärkeitä myös puumarkkinoiden toimivuuden kannalta. Näihin asioihin puheenjohtaja ehdottaa palattavan seuraavassa kokouksessa.

Keskustelussa Matleena Kniivilä tiedotti, että Luke tekee suhdanne-ennusteita kaksi kertaa vuodessa, uusien ilmestymässä juuri. Kniivilä totesi, että ennusteen teko on ollut nyt ennennäkemättömän vaikeaa. Koneyrittäjien Simo Jaakkola toi tiedoksi, että puunkorjuuryrittäjät ovat edelleen väliinputoajia MMM:n ja TEM:n tukien välissä. Asia ei ole vielä ratkennut. Puunkorjuuryrittäjät edelleen saaneet kielteisiä tukipäätöksiä, koska heidän toiminta luetaan metsätalouteen, johon TEM ei tukia myönnä. Myöskään MMM:n kautta tukea ei ole tullut. Todettiin, että neuvottelut jatkuvat yhä ja ratkaisuja haetaan. Nyt tehtävillä linjauksilla on merkitystä myös tulevaisuudessa siihen, miten puunkorjuuryritykset voivat hakea kehittämistukia. Lisäksi keskustelussa korostettiin vientiteollisuuden kilpailukykyisyyden merkitystä. Metsäbiotalouden toimintaedellytysten edistäminen on tärkeää myös elvytyksen kannalta. Samoin korostettiin tulevan lainsäädännön laatimiseen panostamisen sekä siitä viestimisen tärkeyttä erityisesti nyt, kun luonnonsuojelulakia sekä maankäyttö- ja rakennuslakia uudistetaan. Isoja haasteita tulee metsien käytölle myös EU:sta.

Teppo Säkkinen avasi uutta lisätalousarviota metsäsektorin kannalta. Hän kertoi, että MAL-sopimukseen ohjataan noin miljardin euron lisäpanostukset. Puurakentamiseen kannustetaan mm. käynnistysavustuksia kasvattamalla sekä koulutukseen satsaamalla. Laserkeilausaineistojen käyttöä tehostetaan poikkihallinnollisesti. Lisätään Metso-rahoitusta käytettäväksi pohjoisessa Suomessa. Kaikkiaan lisätalousarvion mittaluokka on ennennäkemätön.

Lisätalousarviosta ohjataan 1,5 miljardia euroa tukea kunnille. Hallitus on pyrkinyt tekemään panostuksia, jotka aikaansaavat työtä ja toimeentuloa välittömästi, mutta samalla antavat myös eväitä uuteen kasvuun. Lisätalousarvio osoittaa, että investoinnit Suomeen ovat tervetulleita. Tästä kertoo noin 150 miljoonan euron varaus infran rahoittamiseen, jos Metsä Group päättää investoida Kemiin. Vienti- ja biotaloudella on merkittävä asema myös Hetemäen raportissa.

3. Korona ja markkinakatsaukset

Merkittiin tiedoksi Metsäteollisuus ry:n (liite 2), MTK ry:n (liite 3), Koneyrittäjät ry:n (liite 4) sekä Sahateollisuuden (liite 5) toimittamat materiaalit.

Toimijat esittivät ydinviestinsä: Metsäteollisuus ry painotti, että toimintaedellytykset on taattava. Puukaupan vire on nyt hyvä ja kauppaa on voitu tehdä Kuution ansiosta myös sähköisesti. Metsäteollisuus ry:n ilmastotiekartta on valmistumassa. Taloutta viedään eteenpäin huolehtimalla metsien kasvusta, mikä on myös ilmastotyötä. MTK ry totesi, että hakkuut ja puukauppa notkahtivat monestakin syystä viime talvena, mutta puumarkkina on kesää kohti elpynyt. Syksyn näkymät tuotemarkkinoilla ovat vielä epäselvät, mutta kokonaisuutena metsäsektori on pärjännyt pandemia-aikana hyvin. Metsäbiotalouden merkitys on jatkossakin suuri. Sahateollisuuden tilanne on haastava. Toistaiseksi lakon vaikutukset ovat olleet korona suuremmat. Edullista metsätuhotukia tulee olemaan Eurooppa täynnä jatkossakin. Koronan vaikutukset saattavat iskeä sahateollisuuteen vasta toisella vuosipuoliskolla. Koronan tullessa Suomen sahateollisuuden kilpailukyky oli jo heikko. Myös Sahateollisuus ry tekee ilmastotiekarttaa. Todettiin, että puurakentamisella on hyvä maine, mutta toimia tarvitaan, jotta asia etenee yleisestä hyväksynnästä merkittäväksi osaksi rakentamista. Sahateollisuuden sijaan voisi olla hyvä puhua laajemmin puutuoteollisuudesta. Edistämisessä ministeriöiden välinen yhteistyö on tärkeää, jotta asioita saadaan eteenpäin. Koneyrittäjät elävät teollisuuden vanavedessä. Olisi tärkeää huonon jakson jälkeen rakentaa siltoja parempaan tulevaisuuteen. Metsäteollisuusyrityksiltä toivotaan aktiivista pyörien pyörittämistä, jotta työtä koneyrittäjille riittäisi. Kilpailukyvyistä ja -edellytyksistä tulee huolehtia. Metsäkeskuksen hakkuaikomusten seuranta metsänkäyttöilmoitusten perusteella korreloi vahvasti markkinakatsausten puukauppamäärien kanssa.

Tiedotettiin, että TEM:n organisoima vähähilittiekarttatyö hyvässä vauhdissa. Sektorit, mukaan lukien metsäteollisuus ja sahateollisuus, esittelevät tiekarttatyönsä tuloksia 9.6. Tilaisuudessa käydään läpi toimialojen tuloksia ja kuullaan ajatuksia jatkotyöstä.

4. Suomen metsäkeskuksen tarkastustoiminnasta saatava tieto ja sen hyödyntäminen, Aki Hostikka, Suomen metsäkeskus (liite 6)

Kuultiin esitys. Tiedonkeruun menetelmät ovat uudistuneet ja tehostuneet merkittävästi. Esityksen johtopäätelmät saadusta tarkastustiedosta olivat seuraavat:

- Kevennetyn luontolaadun tulokset ovat melko hyvät, vesistön suojavyöhykkeet varsinkin norojen osalta haasteellisimmat.
- Ensiharvennuksissa ei noudateta metsänhoitosuosituksia, puustopääomat painuvat huolestuttavan alas, ainakin metsänomistajan näkökulmasta, kiertoajalla tulee tuotostappiota väistämättä.
- Nuoren metsän hoidon rahoituskelpoisuus valitettavan heikko. Kelpoisuuden taso on laskenut vuosi vuodelta, mikä työllistää SMK:ta kohtuuttoman paljon. Kohteita tarkastetaan selvästi yli MMM:n määrärahan. Otannan perusteella lähes joka kolmas maksettu hehtaari rahoituskelvotonta.
- Teiden jälkihoitotarkastuksia on kasvatettu, kalliista investoinnista ei pidetä kovin hyvää huolta. Metsäteiden perusparannuksissa on laatuhaasteita.
- Metsälakirikkomusepäilykset ovat kasvaneet monikertaisiksi satelliittivalvonnan käyttöönoton johdosta.

- Drone-data avaa uusia mahdollisuuksia monipuolistaa ja parantaa laatusurainta. Toimijoiden toivotaan hyödyntävän Metsäkeskuksen tarjoamia aineistoja mahdollisimman täysimääräisesti omassa laadunseurannassaan. Metsäkeskus neuvoo ja tukee aineistojen lataamisessa ym., jos tarvetta on, ja toivoo toimijoiden kanssa vuoropuhelua tarvittavista tunnuksista.
- Tarkastusten painopistettä pitäisi SMK:n mielestä edelleen muuttaa. Esimerkiksi korjuujälkeä tulisi tarkastaa enemmän ja uudistamisen valvontaa voitaisiin vähentää, sillä sen vaikuttavuus on heikko.

Keskusteltiin esityksestä. Korostettiin, että Suomessa metsäsektori tekee paljon seuranta- ja kehitystyötä joka päivä. Tämä poikkeuksellisen hyvän tiedon taso pitäisi saada viestiyksi niin koti- kuin ulkomaillakin. Menetelmien muuttuessa tulee myös tarkastusten painopistettä kyetä muuttamaan. Todettiin, että esitettyjen tulosten otanta on kunnossa ja tulokset ovat tilastollisesti edustavia. Osa kohteista on käsitelty vastoin rahoitusehtoja eli siten ovat virheellisiä, mutta osa niistä voi olla kuitenkin metsänhoidollisesti toimivasti käsiteltyjä. Todettiin, että nuoren metsän hoidon hankkeissa sekä ensiharvennuksilla ylipäättään tulee laadun parantua. Tieshankkeissa osaaminen on riittämätöntä eikä jälkihoito ole kunnossa. Jälkihoitoon tulisi kannustaa muutoinkin kuin takaisinperinnällä. Omavalvontaan on panostettu paljon. Pohdittiin, eikö se silti ole kattavaa tai riittävää. Todettiin, että ensiharvennuksessa korjuutyö halutaan asiakaspalvelusyistä tehdä sekä korjaajan että metsänomistajan kannalta kannattavaksi. Toivottiin, että uusi kannustejärjestelmä muuttaa tasoa parempaan suuntaan.

Hostikka pyysi, että kirjanpainajatuhoista ilmoitetaan Metsäkeskukselle, jotta mahdollisimman tarkka alueellinen tieto kulkisi metsänomistajille.

Keskusteltiin myös metsäosaamisen vientiohjelmasta, joka voitaisiin käynnistää liiketoimintana. Tulisi löytää kokoava taho sekä asiakkaita, joilla on maksuvalmiutta. Toisaalta riskinä on usein kilpailijoiden vahvistaminen suomalaisia toimivia toimintamalleja voi viedä, sille on kysyntää myös Euroopan ulkopuolella. Todettiin, että Lukessa on käynnissä dronehanke metsätuhojen arviointiin. Metsätuho-osaamista ja meidän pitkäjänteistä kestävä metsätalouden toimintaa voidaan hyödyntää eurooppalaisessa metsäpolitiikassa.

Keskustelun päätteeksi todettiin, että ministeriössä käydään palaute läpi ja pohditaan, mitä nostetaan seuraavaan kokoukseen. Tukiehtojen tulee kannustaa oikeaan laatuun. Omavalvonnan roolia tulee tarkastella.

5. Muut asiat

Tiedotettiin, että metsänhoitoyhdistykset ovat toteuttaneen Kuutiota koskevan kyselyn, jonka tulokset on toimitettu Suomen puukauppa Oy:n hallitukselle.

Tiedotettiin, että kokouksen aikana on julkistettu Metsänomistaja 2020 -tutkimus.

6. Seuraava kokous

Seuraava puumarkkinatyöryhmän kokous pidetään 25.9.2020 klo 9.30–11.30.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti kokouksesta ja päätti sen klo 11.10.

Liitteet	Liite 1 Edellisen kokouksen muistio 1-2020
	Liite 2 Metry Puumarkkinakatsaus, Niemi
	Liite 3 MTK Markkinakatsaus, Hakkarainen
	Liite 4 Koneyrittäjät, Markkinakatsaus, Jaakkola
	Liite 5 Sahateollisuus, Ajankohtaiskatsaus, Mervuori
	Liite 6 Tarkastustoiminta-esitys, SMK, Hostikka

Jakelu	Puumarkkinatyöryhmän jäsenet
Tiedoksi	Puumarkkinatyöryhmän varajäsenet